

2. Большая Советская Энциклопедия. – В 30-ти т. / гл. ред. А.М. Прохоров. – Изд. 3-е, [перераб. и доп.]. – М.: Изд-во "Советская энциклопедия", 1975. – Т. 20. – 608 с.
3. Головка А.С. Теоретико-методичний зміст категорій "трудова потенція", "кадровий потенціал" та "трудова ресурси" / А.С. Головка // Вісник Хмельницького національного університету : наук. журнал. – Сер.: Економічні науки. – Хмельницький : Вид-во ХНУ. – 2010. – № 3. – С. 120-128.
4. Малярець Л.М. Аналіз та оцінка стратегічного потенціалу підприємства : наук. видання / І.П. Отенко, Л.М. Малярець, Г.А. Іваненко. – Харків : Вид-во ХНЕУ, 2007. – 348 с.
5. Кириченко О.А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності : навч. посібн. / О.А. Кириченко. – К.: Вид-во "Знання-Прес", 2002. – 384 с.
6. Козаченко Г.В. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення / Г.В. Козаченко, В.П. Пономарьов, О.М. Ляшенко. – К.: Вид-во "Лібра", 2003. – 280 с.
7. Косарев О.І. Людський капітал як ключовий чинник забезпечення економічної безпеки підприємства / О.І. Косарев, О.І. Захаров, О.М. Рибак // Актуальні проблеми економіки : наук. економ. журнал. – 2008. – № 9 (87). – С. 104-113.
8. Крушельницька О. Управління персоналом : навч. посібн. / О. Крушельницька, Д. Мельничук. – Вид. 2-ге, [перероб. та доп.]. – К.: Вид-во "Кондор", 2005. – 304 с.
9. Нагорская М.Н. Формирование и использование потенциала управленческого персонала в рыночных условиях / М.Н. Нагорская // Экономика и управление : науч. журнал. – 2003. – № 1. – С. 7-13.
10. Померанцева Е. Модели управления персоналом: исследование, разработка, внедрение / Евгения Померанцева. – М.: Изд-во "Вершина", 2006. – 256 с.
11. Семенов А. Г. Аналіз формування та використання кадрового потенціалу / А.Г. Семенов, А.І. Шарко // Вісник економічної науки України : наук. журнал. – 2010. – № 1. – С. 23-29.
12. Стратегия и тактика антикризисного управления фирмой / под ред. А.П. Градова, Б.И. Кузина. – СПб.: Изд-во "Спец. лит-ра", 1996. – 512 с.
13. Чумарин И.Г. Испытательный срок и адаптация с точки зрения кадровой безопасности" / И.Г. Чумарин // Кадры предприятия. – 2004. – № 9. [Электронный ресурс]. – Доступный с <http://www.poteri.net/publikatsii/kadry-predpriyatiya-9-2004.html>
14. Швець Н. Методи виявлення і збереження кадрової безпеки, або як перемогти зловживання персоналу / Н. Швець // Персонал. – 2006. – № 5. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.personal.in.ua/article.php?ida=291>
15. Штангрет А.М. Стан та загрози кадрової безпеці на підприємствах поліграфії / А.М. Штангрет, В.І. Воробійов // Економіка: проблеми теорії та практики : зб. наук. праць. – В 6 т. – Т. 1. – Дніпропетровськ : Вид-во ДНУ. – 2009. – Вип. 252. – С. 229-238.

Стеців Л.П. Обеспечение кадровой безопасности в процессе формирования кадрового потенциала предприятия

Обосновано изменение роли человека в процессе становления экономики знаний, в т.ч. высококвалифицированного работника в производственной сфере, как наиболее важного ресурса, источника и генератора информации и новых знаний, которые представляют собой новейшие нелимитированные ресурсы. На основе обобщения точек зрения по сути терминов "кадровая безопасность", "потенциал" и "кадровый потенциал" доказана возможность нейтрализации части угроз для кадровой безопасности предприятия путем применения превентивных защитных мер, предусматривающих осуществление целенаправленного управления формированием кадрового потенциала.

Ключевые слова: кадровая безопасность, потенциал, кадровый потенциал, угроза.

Stetsiv L.P. Providing Staff Safety in the Process of Developing the Enterprise Staff Potential

Changing man's role in the process of formation of knowledge economy, in particular a highly skilled worker in a production sphere as the most essential resource, source and generator of information and new knowledge that are the newest unlimited resources, is justified. Concerning generalization of points of view related to the essence of terms "skilled safety", "potential" and "skilled potential" the possibility of neutralization of part of threats for the enterprise staff safety through application of preventive protective measures providing focused management of staff potential formation is proved to be possible

Key words: skilled staff, knowledge, resource, potential, staff potential, threat.

УДК 378.147:725.94

Асист. Н.М. Крупа, канд. біол. наук –
Білоцерківський НАУ

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ "КОНСЕРВАЦІЯ, РЕКОНСТРУКЦІЯ ТА РЕСТАВРАЦІЯ САДОВО-ПАРКОВИХ ОБ'ЄКТІВ" У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Подано матеріали щодо методики викладання дисципліни "Консервація, реконструкція та реставрація садово-паркових об'єктів" у вищих навчальних закладах України. Встановлено, що метою викладання курсу є оволодіння студентами теоретичними основами дисципліни та формування знань, вміння та навичок практичного застосування отриманих знань під час створення проєктів з відновлення пам'яток садово-паркового мистецтва. Показано методичні підходи до вивчення дисципліни: роль індивідуального завдання самостійної роботи та натурального спостереження у формуванні інженера садово-паркового господарства.

Ключові слова: консервація, реконструкція, реставрація, відновлення, інвентаризація, малі архітектурні форми, дорожньо-стежкова мережа.

"Консервація, реконструкція та реставрація садово-паркових об'єктів" є однією із провідних фахових дисциплін у навчанні студентів зі спеціальності "Садово-паркове господарство". Відомо, що дисципліна базується на матеріалах щодо застосування науково-архітектурних критеріїв, естетичних принципів і технологій відновлення садово-паркових об'єктів (комплексів). Вивчення дисципліни закладає "фундамент" у підготовці фахівців садово-паркового господарства, які володіють питаннями щодо міжнародного досвіду та готові до використання методів і технологій консервації, реконструкції та реставрації садово-паркових комплексів усіх категорій. Знання дисципліни є обов'язковим елементом кваліфікації інженера садово-паркового господарства.

Досвід реконструкції та реставрації садово-паркових об'єктів висвітлено в наукових працях вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема Ю.А. Бондаря, В.А. Агальцової, Л.І. Рубцова, А.Д. Жирнова, Ю.А. Клименка, С.І. Кузнєцова та ін. [1, 4, 5]. Проте серед науковців немає єдиної точки зору щодо методики викладання цієї дисципліни у вищих навчальних закладах України. Також мало-вивченим залишається питання про доцільність використання нових будівельних матеріалів під час проведення робіт з відновлення садово-паркового об'єкта. Постає запитання: "Чи не втратять об'єкти своєї історичної цінності, з появою нових віянь?"

Мета роботи – висвітлення власного бачення щодо методики викладання курсу "Консервація, реконструкція та реставрація садово-паркових об'єктів" у Білоцерківському національному аграрному університеті.

"Консервація, реконструкція та реставрація садово-паркових об'єктів" є професійно-орієнтованою нормативною дисципліною. Типової програми для її викладання у вищих навчальних закладах України немає. Мною було розроблено робочу програму за кредитно-модульною системою організації навчального процесу для студентів денної форми навчання, напряму підготовки 7.09010303 – "Садово-паркове господарство".

Метою викладання курсу "Консервація, реконструкція та реставрація садово-паркових об'єктів" є оволодіння студентами теоретичними основами дисципліни та формування знань, вміння та навичок практичного застосування от-

риманих знань під час створення проектів з відновлення пам'яток садово-паркового мистецтва.

Основним завданням, що вирішується у процесі вивчення дисципліни, є теоретична та практична підготовка щодо застосування методів відновлення на реальних садово-паркових об'єктах різного функціонального призначення.

Об'єктом є вітчизняні та закордонні садово-паркові комплекси, у яких проводилися і проводяться реставраційні або реконструкційні роботи.

Предметом є досвід вітчизняних та закордонних спеціалістів садово-паркового господарства стосовно методології, методики і технологій консервації, реконструкції та реставрації садово-паркових об'єктів.

"Консервація, реконструкція та реставрація садово-паркових об'єктів" займає провідне місце в циклі ландшафтних дисциплін, вона закладає основи для роботи спеціаліста у галузі повернення до використання культурної спадщини садово-паркових комплексів. Ця дисципліна є мистецтвом дуже своєрідним, тому що має справу з живим будівельним матеріалом – рослинами, які постійно розвиваються, змінюються, старіють, а тому потребують належного професійного нагляду і підтримки. Якщо їх немає, то композиції втрачають характер витворів мистецтва і перетворюються просто в зелені насадження. Ця обставина стала однією з основних причин, із-за яких до нас дійшла відносно невелика кількість парків-пам'яток садово-паркового мистецтва. На сьогодні ті сади і парки, що збереглися, потребують дбайливого ставлення у їх використанні, відновленні та адаптації в сучасних умовах.

Основними методами відновлення ландшафтних об'єктів є: реконструкція, реставрація та консервація.

У літературі під терміном "реконструкція" розуміють метод, що допускає перебудову окремих ділянок ландшафтної території за збереження головної композиційної ідеї історичного об'єкта та забезпечення спадкоємності нових і уже наявних елементів композиції. Реконструкцію проводять з метою покращення образу об'єкта відповідно до сучасних вимог організації парків, паркових композицій та функціонального спрямування з використанням сучасних досягнень науки і техніки. Вона охоплює послідовне вивчення старовинного парку на основі наслідуваності, застосування нових прийомів планування, що доповнюють збережені елементи композиції. У практиці найбільш розповсюджена часткова або повна реконструкція зелених насаджень із збереженням функціонального змісту, планувальної основи і зовнішнього благоустрою парку. Цей вид реконструкції проводять, якщо функціональне спрямування парку, зонування і зміст зон, архітектурно-планувальна організація, елементи благоустрою та інші штучні компоненти паркового середовища задовольняють всі вимоги відвідувачів та запити міста [5, 7].

Під реставрацією розуміють метод відновлення, що забезпечує найбільш повне відтворення в первісному вигляді планувальної структури та композиції об'єкта, його ландшафтів, насаджень, водних систем, архітектурних споруд. Реставрація всього парку або окремих його компонентів – застосування радикальних методів зміни елементів ландшафту з метою отримання закінчених композицій, характерних для певного періоду розвитку парку. Реставрація

об'єктів садово-паркового мистецтва – це процес творчий, він не зводиться до буквального відновлення композиції періоду розквіту. За збереження стилістичних особливостей ансамблю загалом необхідно, як правило, враховувати наступні нашірування, із збереженими старими деревами, зміною призначення ансамблю, великою кількістю відвідувачів і ще цілим рядом факторів аж до сучасних методів експлуатації парку. Однак всі нові вимоги повинні бути так враховані, щоб вони не порушували загального принципу вирішення ансамблю періоду його розквіту [6, 7].

Консервація передбачає прийняття заходів, спрямованих на збереження ландшафтних композицій, насаджень, споруд їх укріплення та запобігання, можливим руйнуванням. Термін "консервація" використовують у розумінні збереження і підтримання композиції парку без внесення яких-небудь змін у плануванні та об'ємно-просторове вирішення, але при цьому в ньому все ж буде продовжуватися ріст дерев і кущів, і парк якоюсь мірою буде змінюватися [6].

Згідно з навчальним планом на дисципліну "Консервація, реконструкція та реставрація садово-паркових об'єктів" відводиться 30 год лекцій, 44 год лабораторних робіт, підсумковий контроль у формі заліку. Самостійна робота студентів – 52 год – включає написання рефератів, виконання індивідуальних завдань, розроблення проектів відновлення, реконструкції, реставрації та консервації садово-паркових об'єктів та їх елементів.

Основними темами лекційного курсу є:

- завдання та методи відновлення садово-паркових об'єктів;
- вивчення і оцінка території садово-паркових об'єктів: архітектурно-ландшафтний аналіз, історико-архітектурна оцінка, ландшафтна оцінка території, комплексна оцінка території;
- реконструкція садово-паркових об'єктів, методи та прийоми реконструкції;
- методика реставраційних робіт садово-паркових об'єктів;
- особливості проведення консервації садово-паркових об'єктів.

Тематика лабораторних занять охоплює такі питання.

1. Передпроектне вивчення території. Проводять з метою вивчення території садово-паркового об'єкта та виявлення культурно-історичних, естетичних, дендрологічних та інших особливостей об'єкта, а також встановлюють ступінь збереження об'єкта та перспективи відновлення і використання в сучасних умовах.
2. Складання паспорта об'єкта. На основі передпроектного вивчення території студенти складають паспорт на садово-парковий об'єкт, який підлягає реконструкції. Під час організації обліку об'єктів садово-паркового будівництва, а також охорони старовинних парків, які становлять культурну та історичну цінність, проводять паспортизацію таких об'єктів. При цьому складають такі документи: список усіх парків на території області (міста, району), паспорт на кожен парк, коротка історична довідка про парк, фотоілюстрації та схеми [3].
3. Обстеження ландшафтного об'єкта, інвентаризація рослинності за декоративними угрупованнями, складання відомостей рослинності. Обстеження, визначення таксаційних показників, санітарного стану, декоративних якостей рослинних угруповань є важливим критерієм для ландшафтної оцінки території об'єкта. Діагностику насаджень студенти починають із загального

огляду рослинних угруповань. Для кожної ділянки вказують місцезнаходження, найменування рослинного угруповання, таксаційні показники. Інвентаризацію проводять методом подеревної фіксації кожного виду. Характеристику кожної рослини заносять в інвентаризаційну відомість. Матеріали інвентаризації покладені в основу планів подальшого розвитку озеленення, відновлення, реконструкції, реставрації й експлуатації об'єктів зеленого господарства, а також здійснення профілактичних і лікувальних заходів.

4. Складання схеми комплексного аналізу. Питання реконструкції, реставрації садово-паркових об'єктів потребує комплексного підходу, у ході якого студенти аналізують та оцінюють стан внутрішнього середовища об'єкта та вплив на його розвиток сучасного зовнішнього оточення.

У процесі комплексної оцінки студенти вирішують такі питання:

- встановлення меж заповідних, меморіальних зон;
- визначення меж охоронної зони об'єкта;
- характеристика основних елементів ландшафтної композиції;
- зонування ділянки території, що потребують різних підходів до їх відновлення.

Комплексна оцінка містить текстову частину, в якій висвітлюють основні положення директивного плану та аргументацію висновків комплексної оцінки, а також визначають основні напрями використання садово-паркового об'єкта на сучасному етапі.

5. Складання директивного плану відновлення садово-паркового об'єкта. Директивний план є переліком основних напрямків та питань, які необхідно вирішити студентам під час проектування заходів із відновлення об'єкта.

Директивний план відновлення рекомендовано складати в три етапи здійснення проекту в природі: підготовчого, відновлювального та поточних робіт. Кожний з цих етапів включає заходи відновлення природних та архітектурно-планувальних об'єктів. При цьому треба мати на увазі, що природні об'єкти, на відміну від архітектурно-планувальних, практично не можуть бути реставровані і підлягають частковій реконструкції відповідно до нових умов. Заходи можуть видозмінюватись залежно від особливостей сучасного функціонального використання та відомчої приналежності ландшафтного об'єкта, а також від специфічних умов реставрації або реконструкції основних природних та архітектурних об'єктів (зелених насаджень, водойм, елементів рельєфу, дорожньо-стежкової мережі, архітектурних споруд та ін. [2, 3].

6. Реставрація малих архітектурних форм, водойм. Кожну з обстежених малих архітектурних форм, водойм, студенти фіксують на плані, стан відображають за допомогою малюнків, фотографій, схем.

Проводять заміри малих архітектурних форм та встановлюють матеріали, з яких вони виготовлені. Роблять рисунок та фото стану малої архітектурної форми до і після проведення реставраційних робіт. Обґрунтовують етапи відновлення і особливості реставрації та консервації.

Водойми є невід'ємним елементом паркової композиції і мають значну історичну та санітарну цінність. Перед студентами стоїть завдання встановити місцезнаходження водойм, що збереглися та можливі місця, де вони були колись. Зробити опис водойми, встановити: тип водойми, її площу, рівень води, джерела живлення водойми, стан берегової та водної рослинності, підібрати асортимент рослин необхідних для озеленення водойми.

7. Реставрація дорожньо-стежкової мережі. Дослідження стану дорожньо-стежкової мережі охоплює: вивчення розміщення входів, транзитного та прогулянкового руху відвідувачів та їх розподілення за зонами та великими спорудами, розміщення видових точок, напрям доріг, типи покриття, їх ширину, оформлення та стан розгалужень доріг тощо. Студенти порівнюють дорожньо-стежкову мережу періоду розквіту з наявною на цей час.

Під час проектування та відновлення дорожніх покриттів потрібно враховувати історичні особливості садово-паркового об'єкта, його значення як компонента садово-паркового мистецтва. Якщо парк віднесено до переліку пам'яток, то відновлення проводять тими ж матеріалами [4, 8].

Завершальним етапом вивчення дисципліни "Консервація, реконструкція та реставрація садово-паркових об'єктів" є написання курсового проекту, що є результатом якісного поетапного виконання лабораторних робіт. Для виконання проекту кожен студент обирає реальний об'єкт досліджень (сучасний парк місцевого значення або великий сквер). Курсовий проект виконують на базі попередньо проведених досліджень під час виконання лабораторних робіт. Студенти виходять на свій об'єкт дослідження, де проводять натурне обстеження всіх конструктивних елементів, а потім на лабораторних заняттях здійснюють камеральну обробку отриманих даних.

Вихідними даними для курсового проекту є: паспорт об'єкта, схема або геодезична підоснова об'єкта, на якій зазначені наявні межі ділянки, вулиці та об'єкти, що межують з територією об'єкта, орієнтація за сторонами світу.

Під час виконання курсового проекту обов'язковою умовою успішної здачі є систематична робота студента над курсовим проектом. Курсовий проект допускається до здачі та захисту тільки за умови фіксування викладачем під час лабораторних занять поетапного ходу виконання. Публічний захист курсового проекту відбувається з використанням мультимедійної техніки, комп'ютерних проектів. На захист курсового проекту студент готує презентацію по своєму об'єкту, під час якої повністю розкриває історію створення та необхідність здійснення реконструктивних заходів на садово-парковому об'єкті.

Оцінювання курсового проекту (табл.) складається з двох етапів:

- здача курсового проекту на перевірку – 50 %;
- захист курсового проекту – 50 %.

Табл. Шкала оцінювання курсового проекту

№ з/п	Елемент завдання	Кількість балів
1	Опорний план	10
2	План реконструкції і реставрації	30
3	Пояснювальна записка	10
4	Захист курсового проекту	50
Всього		100

Висновки. "Консервація, реконструкція та реставрація садово-паркових об'єктів" є однією із завершальних дисциплін у процесі підготовки фахівців садово-паркового господарства. Дисципліна базується на знаннях, отриманих внаслідок вивчення основ фахової підготовки, садово-паркового будівництва, озеленення населених місць, лувіництва і газонів, дендрології, ландшафтної

таксації, механізації лісогосподарських та садово-паркових робіт, ландшафтної архітектури, основ містобудування, квітництва, декоративних розсаджників, основ геодезії тощо.

Досвід викладання дисципліни показує, що підбір індивідуальних об'єктів, прив'язаних до конкретної місцевості, підвищує ефективність розроблених проєктів і надає студентам можливості набути практичних навичок з інвентаризації, геодезичної зйомки, діагностики стану зелених насаджень.

Література

1. Ильинская Н.А. Восстановление исторических объектов ландшафтной архитектуры / Н.А. Ильинская. – Изд. 2-ое, [перераб. и доп.]. – СПб. : Изд-во "Стройиздат"; Санкт-Петербургское отд-ние, 1983. – 159 с.
2. Крупа Н.М. Консервация, реконструкция та реставрация садово-парковых об'єктів : метод. реком. до виконання курсового проєкту та самостійних робіт для студентів агрономічного факультету за кредитно-модульною системою навчання / Н.М. Крупа, С.В. Роговський. – Біла Церква, 2013. – 75 с.
3. Крупа Н.М. Консервация, реконструкция та реставрация садово-парковых об'єктів : метод. реком. до виконання лабораторних робіт для студентів агрономічного факультету за кредитно-модульною системою організації навчального процесу / Н.М. Крупа, В.С. Хахула, В.М. Черняк. – Біла Церква, 2013. – 92 с.
4. Бондарь Ю.А. Ландшафтная реконструкция городских садов и парков / Ю.А. Бондарь, Н.П. Абесинова, Б.Н. Никитина, А.Ф. Сахаров. – К. : Вид-во "Будівельник", 1982. – 60 с.
5. Попов А.М. Опыт строительства, реконструкции и восстановления ландшафтных парков Украины / А.М. Попов. – К. : Изд-во "Крона", 1976. – 240 с.
6. Реставрация і реконструкция пам'яток садово-паркового мистецтва: завдання та методичні поради з виконання курсового проєкту і практичних робіт / укл. А.Д. Жирнов, С.О. Бекетов. – К. : Вид-во ДАККІМ, 2003. – 30 с.
7. Реставрация та реконструкция ландшафтных об'єктів : метод. посібн. з провед. практ. робіт та навч. практики [для студ. спец. 7020210 "Дизайн", всіх спеціалізацій / упор. Н.К. Бут, Н.А. Лоліна. – К. : Вид-во ДАККІМ, 2006. – 18 с.
8. Теодоронский В.С. Реконструкция и формирование зеленых насаждений на территории жилой застройки / В.С. Теодоронский, И.А. Кабаева. – М. : Изд-во МГУЛ, 1999. – 43 с.

Крупа Н.Н. Методика преподавания дисциплины "Консервация, реконструкция и реставрация садово-парковых объектов" в высших учебных заведениях

Поданы материалы относительно методики преподавания дисциплины "Консервация, реконструкция и реставрация садово-парковых объектов" в высших учебных заведениях. Установлено, что целью преподавания курса является овладение студентами теоретическими основами дисциплины и формирование знаний, умений и навыков практического применения полученных знаний при создании проєктов из восстановления достопримечательностей садово-паркового искусства. Показаны методические подходы к изучению дисциплины: роль индивидуального задания, самостоятельной работы и натурального наблюдения в формировании инженера садово-паркового хозяйства.

Ключевые слова: консервация, реконструкция, реставрация, восстановление, инвентаризация, малые архитектурные формы, дорожно-тропиночная сеть.

Krupa N.M. Methods of Teaching the Subject "Preservation, Reconstruction and Restoration of Landscape Design Objects" at Higher Educational Institutions

Some materials on teaching the subject "Preservation, Reconstruction and Restoration of Landscape Design Objects" at higher educational institutions in Ukraine are presented. The subject teaching is proved to be aimed at gaining knowledge of theoretical basis of the subject and obtaining knowledge, abilities and skills of practical applying the gained knowledge in

creating projects of landscape art object restoration. Methodical approaches to studying the subject such as the role of an individual task, an individual work and nature observation in forming the landscape engineer are shown.

Key words: preservation, reconstruction, restoration, renewal, recording, small architecture forms, path ways net.

УДК 331.108

Доц. О.П. Третьяк, канд. екон. наук – Харківський НЕУ

СУЧАСНІ ПЕРСОНАЛ-ТЕХНОЛОГІЇ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Визначено роль сучасних персонал-технологій у системі управління персоналом, з'ясовано їх особливості та відміни від кадрових технологій. Систематизовано персонал-технології залежно від управлінських завдань, які вони вирішують у процесі управління персоналом, та надано їх характеристику. Автор продовжує пошук шляхів підвищення ефективності використання трудових ресурсів у розрізі розвитку інноваційних персонал-технологій. Наголошено, що в сучасних умовах триває процес розвитку та оновлення концепції управління персоналом, при цьому удосконалюються як системи управління персоналом, так і метод та інструменти, що використовуються. Доведено необхідність використання сучасних персонал-технологій для підвищення ефективності формування, розвитку та реалізації трудового потенціалу підприємства.

Ключові слова: система управління персоналом, технологія управління, кадрові технології, персонал-технології, трудовий потенціал, трудові ресурси, кадровий менеджмент.

Постановка проблеми. Забезпечуючи ефективність діяльності підприємства через рівень продуктивності праці, фахові знання та навички, професіоналізм та новаторство, ставлення до виконання своїх обов'язків, персонал підприємства став стратегічним його ресурсом. Для керування ними потрібна дієва система управління та ефективні методи. Етап переходу від електики та організації до системності можна вважати вже завершеним. Сучасна практика менеджменту персоналу характеризується чисельними теоретичними та практичними розробленнями щодо формування, функціонування та розвитку систем управління персоналом. Водночас потенціал використовуваних методів, способів та інструментів майже вичерпаний, тому пошук шляхів підвищення ефективності використання трудових ресурсів зміщується у площину розвитку інноваційних персонал-технологій.

Аналіз останніх публікацій. Зростання ролі людського фактору в діяльності підприємств обумовило необхідність пошуку шляхів підвищення ефективності використання трудового потенціалу. Саме тому особливу увагу вчені приділяють розвитку теоретичних і прикладних аспектів управління персоналом. Активний науковий пошук ведуть у сфері розвитку методів і підходів до управління персоналом. Ці аспекти досліджують Л.В. Балабанова, Т.В. Білорус, Р.П. Вдовиченко, С.В. Глівенко, Л.І. Іванкіна, О.В. Крушельницька, Л.О. Мажник, Д.П. Мельничук, М.М. Новікова, А.Н. Полозова, С.М. Сидорук, К.М. Таньков, Т.П. Хохлова, Г.М. Чепурда [2, 4, 5, 7, 11, 14-19] та ін. Хоча на цьому етапі зростає науковий інтерес до розвитку сучасних технологій управління персоналом, недостатньо розкритим залишається питання щодо персонал-технологій, їх